

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS ATZINUMS

(2016. gada 11. marts)

par a) priekšlikumu regulai, ar ko nosaka kopīgus noteikumus par vērtspapīrošanu, izveido Eiropas mēroga regulējumu attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu, un
b) priekšlikumu regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām

(CON/2016/11)

(2016/C 219/03)

Ievads un tiesiskais pamats

Eiropas Centrālā banka (ECB) 2015. gada 9. decembrī saņēma Eiropas Savienības Padomes lūgumu sniegt atzinumu par a) priekšlikumu ⁽¹⁾ regulai, ar ko nosaka kopīgus noteikumus par vērtspapīrošanu, izveido Eiropas mēroga regulējumu attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu un groza Direktīvu 2009/65/EK, Direktīvu 2009/138/EK, Direktīvu 2011/61/ES, Regulu (EK) Nr. 1060/2009 un Regulu (ES) Nr. 648/2012 (turpmāk – “ierosinātā vērtspapīrošanas regula”), un b) priekšlikumu ⁽²⁾ regulai, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām (turpmāk – “ierosinātais KPR grozījums”) (turpmāk abas kopā – “ierosinātās regulas”) ⁽³⁾.

ECB kompetence sniegt atzinumu balstās Līguma par Eiropas Savienības darbību 127. panta 4. punktā un 282. panta 5. punktā, jo ierosinātajā regula ir normas, kas skar: a) Eiropas Centrālo banku sistēmas (ECBS) pamatuzdevumu noteikt un īstenot Savienības monetāro politiku saskaņā ar Līguma 127. panta 2. punktu; b) ECBS uzdevumu sniegt atbalstu kompetentām iestādēm sekmīgi īstenot politiku, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību un finanšu sistēmas stabilitāti saskaņā ar Līguma 127. panta 5. punktu un c) ECB saskaņā ar Līguma 127. panta 6. punktu uzticētos uzdevumus saistībā ar politikas nostādņēm, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību. ECB Padome šo atzinumu ir pieņēmusi saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas reglamenta 17.5. panta pirmo teikumu.

VISPĀRĪGI APSVĒRUMI**1. Ierosināto regulu mērķi**

- 1.1. ECB atzinīgi vērtē ierosināto regulu mērķi veicināt turpmāku Savienības finanšu tirgu integrāciju, diversificējot finansējuma avotus un atbrīvojot kapitālu drošai reālās tautsaimniecības kreditēšanai. Visai Savienības reglamentējošajai sistēmai kopīgu vērtspapīrošanas materiālo tiesību normu attīstība ir nozīmīgs solis ceļā uz regulējuma saskaņošanu un konsekveni. ECB atbalsta arī kritēriju noteikšanu, lai identificētu vērtspapīrošanas apakškopas, ko var kvalificēt kā vienkāršas, pārredzamas un standartizētas (VPS), un atzinīgi vērtē ierosinātajos KPR grozījumos paredzēto kapitāla prasību pielāgojumu, lai noteiktu vairāk uz risku orientētu režīmu VPS vērtspapīrošanām.
- 1.2. ECB uzskata, ka ierosinātās regulas atrod pareizo līdzsvaru starp nepieciešamību atdzīvīnāt Eiropas vērtspapīrošanas tirgu, padarot vērtspapīrošanas regulējumu pievilcīgāku emitentiem un investoriem, un nepieciešamību saglabāt piesardzīgu regulējumu. ECB norāda, ka Eiropas vērtspapīrošanas ar iezīmēm, kas visumā ir līdzīgas ierosinātajām VPS,

⁽¹⁾ COM(2015) 472 final.

⁽²⁾ COM(2015) 473 final.

⁽³⁾ ECB šo atzinumu sniedz pamatojoties uz ierosinātajām regulām (kā tās ierosinājusi Komisija), kas tika nosūtītas atzinuma saņemšanai, kā arī ņemot vērā ierosinātos grozījumus, kas iekļauti Padomes attiecīgajos kompromisa dokumentos (2015/0226 (COD), 14537/15 attiecībā uz ierosināto vērtspapīrošanas regulu un 2015/0225 (COD), 14536/15 attiecībā uz ierosinātajiem KPR grozījumiem).

cieta nelielus zaudējumu finanšu krīzes laikā⁽¹⁾). Līdz ar to ir lietderīgi, ka tiesiskais regulējums nošķir tās no sarežģītām, nepārrēdzamām un individualizētām vērtspapīrošanām. Pēc ECB domām piedāvātie VPS kritēriji kopumā ir atbilstoši, un tām piemērotās samazinātās statūtiskā kapitāla prasības ir samērīgas ar to salīdzinoši zemāko riska profilu. ECB tomēr uzsver, ka tās atbalsts ierosinātajam VPS vērtspapīrošanu kapitāla regulējumam ir balstīts uz to, ka pastāv stabili VPS kritēriji, atbilstoša atestācijas procedūra un stingra uzraudzība. ECB attiecīgi uzskata, ka ierosinātās regulas būtu vēl vairāk jāuzlabo un jāvienkāršo, kā norādīts turpmāk tekstā, kā arī pievienotajā tehniskajā pielikumā.

2. ECB loma vērtspapīrošanas tirgū – monetārās politikas un makroprudenciālās uzraudzības apsvērumi

- 2.1. ECB ir būtiski ieinteresēta Eiropas vērtspapīrošanas tirgus ilgtspējīgā atdzimšanā. Kā uz aktīviem balstītam finansējuma veidam ar spēju virzīt kredītēšanas plūsmu reālās tautsaimniecības virzienā un nodot risku, vērtspapīrošanai ir īpaša nozīme attiecībā uz monetārās politikas transmisijas mehānismu. Veselīgs Eiropas vērtspapīrošanas tirgus ir funkcionējoša Savienības kapitāla tirgus rādītājs. Jo īpaši, ja kredītiestāžu spēja aizdot reālajai tautsaimniecībai ir ierobežota un ekonomiskā izaugsme joprojām ir ierobežota, vērtspapīrošana var darboties kā jauns finansējuma avots un atbrīvot kapitālu kredītēšanai. Tāpēc jānovērš nenoteiktība attiecībā uz ierosināto regulu pieņemšanas laiku, lai nodrošinātu nepieciešamo normatīvo skaidrību un stabilitāti vērtspapīrošanas tirgus dalībniekiem un atbalstītu ilgtspējīgu tirgus izaugsmi.
- 2.2. ECB ir ievērojama vērtspapīrošanas pieredze Eurosistēmas monetārās politikas operācijās. No vienas puses tā pieņem ar aktīviem nodrošinātus vērtspapīrus (ABS), kas atbilst Eurosistēmas likviditāti nodrošinošo reverso darījumu nodrošinājumam piemērojamiem atbilstības kritērijiem, un no otras puses tā pērk ABS kā daļu no Eurosistēmas paplašinātās aktīvu iegādes programmas⁽²⁾. Tas ļauj ECB sniegt informētu viedokli par ierosinātajām regulām, jo īpaši attiecībā uz pārredzamību, uzticamības pārbaudi, investoru pieprasījumu un tirgus funkcionēšanu. Tomēr ECB atzīmē, ka ierosinātās regulas ir neatkarīgas no Eurosistēmas nodrošinājuma regulējuma un Ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru iegādes programmas (ABSIP), jo tie ir monetārās politikas instrumenti, kas ir Eurosistēmas ekskluzīvajā kompetencē.
- 2.3. Visbeidzot, ņemot vērā ECB monetārās politikas un makroprudenciālās uzraudzības uzdevumus, ECB ir arī aktīvi piedalījies publiskajās debatēs par vērtspapīrošanas regulējuma iniciatīvām, kuru laikā tā uzsvēra drošu vērtspapīrošanas tirgu sniegtos ieguvumus⁽³⁾, ieteica vērtspapīrošanu diferencētu kapitāla regulējumu un atbalstīja piesardzīgu Savienības regulējumus VPS vērtspapīrošanām⁽⁴⁾. Šis pozīcijas atspoguļo turpmāk tekstā un pievienotajā tehniskajā pielikumā izklāstītie ECB konkrētie ieteikumi ierosinātajām regulām.

3. ECB uzraudzības kompetenču precizējums attiecībā uz vērtspapīrošanu

- 3.1. Neskatoties uz ECB monetārās politikas darbībām vērtspapīrošanas tirgū, tās loma jaunajā vērtspapīrošanas režīmā uzrauga statusā ir jāvērtē atsevišķi. Līguma 127. panta 6. punkts atļauj vienīgi uzdevumu uzticēšanu ECB politikas jomās, kas saistītas ar kredītiestāžu prudenciālu uzraudzību. Padomes Regulas (ES) Nr. 1024/2013⁽⁵⁾ 4. panta 1. punkta d) apakšpunkts attiecīgi prudenciālas uzraudzības vajadzībām uztic ECB uzdevumu nodrošināt nozīmīgu kredītiestāžu atbilstību attiecīgajiem Savienības tiesību aktiem, kas nosaka uzraudzības prasības vērtspapīrošanas jomā. Ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 15. pants nosaka ECB kā kompetento iestādi, kas uzrauga, kā nozīmīgas kredītiestādes izpilda uzticamības pārbaudes pienākumus, riska saglabāšanas prasības, pārredzamības prasības un VPS kritērijus. Ņemot vērā iepriekš minēto, ECB ir bažas, ka ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 15. pants piešķir ECB arī uzraudzības uzdevumus, kas nav primāri uzraudzības uzdevumi, bet gan attiecas uz produktu tirgiem vai investoru aizsardzību.

⁽¹⁾ "The impact of the CRR and CRD IV on bank financing, Eurosystem response to the DG FISMA consultation paper", 2015. gada 10. decembris.

⁽²⁾ Eiropas Centrālās bankas Lēmums (ES) 2015/5 (2014. gada 19. novembris) par ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru iegādes programmas īstenošanu (ECB/2014/45) (OV L 1, 6.1.2015., 4. lpp.). Iegādes saskaņā ar ABS iegādes programmu sākās 2014. gada novembrī.

⁽³⁾ "The impaired EU securitisation market: causes, roadblocks and how to deal with them, 11 April 2014, and The case for a better functioning securitisation market in the European Union – A Discussion Paper", 2014. gada 29. maijs, ECB un Bank of England.

⁽⁴⁾ "Joint response from the Bank of England and the European Central Bank to the consultation document of the European Commission: "An EU framework for simple, transparent and standardised securitisation"", 2015. gada 27. marts.

⁽⁵⁾ Padomes Regula (ES) Nr. 1024/2013 (2013. gada 15. oktobris), ar ko Eiropas Centrālajai bankai uztic īpašus uzdevumus saistībā ar politikas nostādņām, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālo uzraudzību (OV L 287, 29.10.2013., 63. lpp.).

- 3.2. ECB piekrīt, ka tai jābūt kompetentai nodrošināt to, ka nozīmīgas kredītiestādes pilda uzticamības pārbaudes prasības, t.sk. to, ka nozīmīgas kredītiestādes, rīkojoties kā investori vērtspapīrošanā, pārbauda vai riska saglabāšanas pienākumus izpilda iniciators, sponsors vai sākotnējais aizdevējs (ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 3. pants), kā arī to, ka tās ievēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 575/2013 ⁽¹⁾ (Kapitāla prasību regula – KPR) noteikumus par nozīmīgu risku pārvešanu (NRP) un riska pakāpes piešķiršanu dažādas klases vērtspapīrošanas produktiem, jo šie uzdevumi ir nepārprotami uzraudzības uzdevumi. Šajā sakarā ECB arī piekrīt, ka par uzraudzība attiecībā uz to, kā tiek ievēroti kredīta piešķiršanas kritēriji, kas ieviesta ar Padomes kompromisa dokumentu ⁽²⁾, arī ietilpst saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1024/2013 4. panta 1. punkta d) apakšpunktu ECB uzticētajos uzraudzības uzdevumos.
- 3.3. Savukārt ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 6.–14. pants, kas satur VPS kritērijus un nosaka VPS atbilstības nodrošināšanas procedūru, attiecas uz vērtspapīrošanas tirgu uzraudzību. ECB uzskata, ka šis uzdevums nepārprotami ir ārpus uzdevumiem, kas attiecas uz kredītiestāžu prudenciālu uzraudzību. ECB atzinīgi vērtē grozījumus, kas izdarīti ar Padomes kompromisa dokumentu ⁽³⁾, kas ļauj dalībvalstīm izraudzīties kompetentās iestādes, kuras uzrauga, vai VPS kritērijiem atbilst iniciators, sponsors vai īpašam nolūkam dibinātas vērtspapīrošanas sabiedrība (SSPE), nevis tieši nosaka šo uzdevumu kompetentajām iestādēm, kuras atbild par to uzraudzību saskaņā ar Savienības attiecīgajiem nozaru tiesību aktiem.
- 3.4. Lai gan ir argumenti, kas ļautu šos noteikumus raksturot kā prudenciālus, nozīmīgu kredītiestāžu, kas darbojas kā iniciatori, sponsori vai sākotnējie aizdevēji, atbilstību riska saglabāšanas noteikumiem (4. pants) un pārredzamības prasībām (5. pants) tieša nodrošināšana, būtu jāuzskata par galvenokārt tādu, kas attiecas uz produktu tirgus uzraudzību, jo šie noteikumi nodrošina interešu saskaņošanu starp iniciatoriem, sponsoriem vai sākotnējiem aizdevējiem un investoriem un ļauj investoriem izprast, novērtēt un salīdzināt vērtspapīrošanas darījumus. Tādēļ ECB uzskata, ka tai nevar tikt uzticēti arī šādi uzdevumi. ECB norāda, ka Padomes kompromisa dokuments ⁽⁴⁾ arī piešķir uzdevumu nodrošināt kredītiestāžu, kas darbojas kā sponsori, iniciatori, sākotnējie aizdevēji vai SSPE, atbilstību riska saglabāšanas noteikumiem un pārredzamības prasībām iestādēm, kuras ir apstiprinātās iestādes saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/36/ES ⁽⁵⁾ 4. pantu. ECB atzinīgi novērtē, ka Padomes kompromisa dokuments atturas no tiešas atsauces uz ECB, un norāda, ka tā neuzskata šie uzdevumi ir nodoti ECB ar Regulas (ES) Nr. 1024/2013 4. panta 1. punkta d) apakšpunktu.
- 3.5. Tādēļ būtu jāgroza ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 15. pants, lai nodrošinātu, ka ECB kompetence saskaņā ar ierosināto vērtspapīrošanas regulu atspoguļo uzdevumus, kas tai uzticēti ar Padomes Regulu (ES) Nr. 1024/2013.

ĪPAŠI APSVĒRUMI

I DAĻA. IEROSINĀTĀ VĒRTSPAPĪROŠANAS REGULA

4. Noteikumi, kas attiecas uz visām vērtspapīrošanām

- 4.1. ECB atzinīgi novērtē ierosinātajā vērtspapīrošanas regulā paredzēto spēkā esošo tiesību aktu prasību konsolidāciju un saskaņošanu vienotā noteikumu kopumā visām vērtspapīrošanām, jo tas būtiski vienkāršo tiesisko regulējumu un samazina pretrunas un pārklāšanos. Tomēr, ja ierosinātās regulas mērķis ir konsolidācija, tai ir jābūt visaptverošai. Tāpat kā ieteikts Komisijas kompromisa dokumentā ⁽⁶⁾ ECB iesaka atcelt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1060/2009 ⁽⁷⁾ 8.b pantu, bet pēc ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 28. panta 6. punktā noteiktā pārejas perioda beigām ECB iesaka atcelt arī Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2015/3 ⁽⁸⁾, lai novērstu nevajadzīgu pārklāšanos ar ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 5. pantā noteiktajām pārredzamības un informācijas atklāšanas prasībām.

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012 (OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁽²⁾ Padomes kompromisa dokumenta (2015/0226 (COD), 14537/15) 5.a pants. Turpmākajās sadaļās Padomes kompromisa dokuments ir apspriests tikai gadījumos, kuros tas būtiski atšķiras no ierosinātajām regulām (kā tās ierosinājusi Komisija).

⁽³⁾ Padomes kompromisa dokumenta (2015/0226 (COD), 14537/15) 15. pants.

⁽⁴⁾ Turpat.

⁽⁵⁾ OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.

⁽⁶⁾ Padomes kompromisa dokumenta (2015/0226 (COD), 14537/15) 25. panta 5. punkts.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1060/2009 (2009. gada 16. septembris) par kredītreitinga aģentūrām (OV L 302, 17.11.2009., 1. lpp.).

⁽⁸⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/3 (2014. gada 30. septembris), ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1060/2009 attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par strukturēto finanšu instrumentu informācijas atklāšanas prasībām (OV L 2, 6.1.2015., 57. lpp.).

4.2. ECB atzinīgi novērtē arī ierosinātās vērtspapīrošanas regulas pieeju pārredzamības prasībām. Tomēr pārredzamības prasības ir jāsamēro ar privāto un divpusējo darījumu konfidencialitāti. 5. pants prasa datu atklāšanu tikai esošajiem investoriem. Prospektos vai līdzvērtīgos piedāvājuma dokumentos aizdevumu līmeņa dati un citi vērtspapīrošanas dokumenti jāatklāj arī potenciālajiem investoriem. Tomēr šādus datus var izpaust publiski tikai valsts sektora darījumu gadījumā, citos gadījumos tos atklājot tikai potenciālajiem investoriem, kuriem piedāvā darījumu. Tajā pašā laikā ECB iesaka atbrīvot dažas vērtspapīrošanas no nevajadzīga informācijas atklāšanas sloga, piem., grupas iekšējos darījumus vai gadījumus, kuros ir tikai viens investors ⁽¹⁾.

4.3. ECB arī iesaka aizdevumu līmeņa datus nepārprotami pieprasīt 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā, tostarp attiecībā uz ar aktīviem nodrošināto komerciālo vērtspapīru (ABCP) programmām, kas nav pilnībā atbalstītas, vai ja pamatā esošo aktīvu termiņi pārsniedz vienu gadu, labojot to, gadījumos, kuros tas ir nepieciešams, lai aizsargātu korporatīvo klientu sponsoru konfidencialitāti ⁽²⁾.

5. VPS vērtspapīrošanu kritēriji

5.1. VPS regulējuma veiksmē būs būtiski atkarīga no to, kādā mērā to lieto tirgus dalībnieki. Tāpēc ir svarīgi, lai kritēriji un to piemērošana nav pārāk sarežģīti, lai cita starpā nodrošinātu, ka investori netiek kavēti pildīt savas plašos uzticamības pārbaudes pienākumus. Pienākums nodrošināt un paziņot par atbilstību VPS kritērijiem gulstas uz vērtspapīrošanas darījuma pusēm. Tādējādi VPS kritēriju skaidrība ir būtiska iniciatoru un sponsoru lēmumam piemērot VPS regulējumu un pakļaut sevi sankciju režīmam par nespēju izpildīt kritērijus. ECB uzskata, ka vairums kritēriju ir pietiekami skaidri. Tomēr vairāki no tiem ir jāprecizē, lai nodrošinātu juridisko noteiktību un efektivitāti attiecībā uz tiem, kuri šos kritēriju interpretē un piemēro ⁽³⁾. Tādēļ ECB iesaka uzdot Eiropas Banku iestādei (EBI) ciešā sadarbībā ar Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi (EVTI) un Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi (EAAP) izstrādāt regulatīvos tehniskos standartus attiecībā uz VPS kritērijiem, kuriem nepieciešams papildu precizējums ⁽⁴⁾. Lai gan tas varētu pagarināt ierosinātās vērtspapīrošanas regulas pilnīgas īstenošanas termiņu, to kompensēs zemāka prasību sloga ieguvums un lielāka juridiskā noteiktība visām iesaistītajām pusēm.

5.2. Droša aktīvu kvalitāte ir būtiska VPS regulējumam un uz to balstās kapitāla prasības par VPS vērtspapīrošanu. Tādēļ var atļaut peļņu nenesošos kredītus, kas restrukturizēti vairāk nekā trīs gadus pirms iekļaušanas VPS vērtspapīrošanā. Tomēr jebkurai prasību mīkstināšanai, kas pārsniedz šo sliekšni, piem., Padomes kompromisa dokumentā ietvertajai ⁽⁵⁾, būtu nepieciešama atkārtota pašreizējā ierosinājumā paredzēto kapitāla prasību kalibrēšana, lai saglabātu VPS regulējuma piesardzību.

5.3. ABCP programmām ir potenciāls atbalstīt reālās tautsaimniecības finansēšanu. Tomēr preferenciālais statūtkapitāla režīms būtu jāattiecinā tikai uz ABCP programmām bez termiņu nesakritības starp pamatā esošajiem aktīviem un īstermiņa obligāciju saistībām. Tādēļ ECB iesaka viena gada nevis trīs gadu, vai, kā ierosināts Padome kompromisa dokumentā, līdz sešu gadu ⁽⁶⁾ atlikušā termiņa ierobežojumu VPS ABCP programmu pamatā esošajiem aktīviem, kuru varētu ievērot lielākā daļa esošo ABCP programmu vai kurām tās varētu pielāgoties, ņemot vērā, ka aptuveni pusei esošo Eiropas ABCP programmu pamatā esošo aktīvu atlikušais termiņš ir mazāks par vienu gadu, un tās sastāv galvenokārt no tirdzniecības debitoru parādiem. No uzraudzības viedokļa termiņu nesakritība sponsora saistību neizpildes gadījumā pakļauj investorus kavējuma riskam un iespējamiem zaudējumiem, bet gadījumos, kuros investori tirgus darbības traucējumu dēļ vairs nevar pārfinansēt īstermiņa vērtspapīrus, pakļauj sponsorus likviditātes grūtībām vai pat zaudējumiem. Visbeidzot, atvieglotas prasības termiņu ierobežojumam var radīt nevēlamu regulējuma izvēles iespēju starp tradicionālajām VPS vērtspapīrošanām un VPS ABCP programmām, un no politikas viedokļa varētu ietekmēt termiņa auto kredītu un patēriņa kredītu ABS tirgu.

⁽¹⁾ Sk. 28. grozījumu, ar kuru iekļauj jaunu 5. panta 2.b punktu.

⁽²⁾ SKK 18. grozījumu attiecībā uz 5. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

⁽³⁾ Sk., piem., prasības attiecībā uz pieredzi, kas tradicionālās vērtspapīrošanas gadījumos iniciatoriem un apkalpotājiem noteiktas 8. panta 6. punktā un 9. panta 6. punktā, bet ABCP programmu gadījumā pārdevējiem un sponsoriem noteiktas 12. panta 5. punktā un 13. panta 7. punktā.

⁽⁴⁾ Sk. 61. grozījumu, ar kuru iekļauj jaunu 14.a pantu.

⁽⁵⁾ Komisijas kompromisa dokumentā (2015/0226 (COD), 14537/15) 8. panta 7. punkta a) apakšpunkta i) punkts atļauj VPS vērtspapīrošanās iekļaut peļņu nesošus kredītus, kas restrukturizēti vienu gadu pirms to iekļaušanas. Tas ir pretrunā ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 8. panta 7. punkta a) apakšpunktā noteiktajam trīs gadu ierobežojumam.

⁽⁶⁾ Ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 12. panta 2. punkts pieļauj aktīvus ar atlikušo termiņu līdz trim gadiem un uzliek darījumu līmeņa ierobežojumu no vidēji svērtā divu gadu termiņa. Savukārt Padomes kompromisa dokumenta (2015/0226 (COD), 14537/15) 12. panta 2. punkts un 13. panta 1.a punkts pieļautu programmas līmeņa vidējo svērtu termiņu, kas nav ilgāks par diviem gadiem, darījuma līmeņa līmeņa vidējo svērtu termiņu, kas nav ilgāks par trīs ar pusi gadiem, un pamatā esošā riska darījuma atlikušo termiņu, kas nav ilgāks par sešiem gadiem.

- 5.4. VPS vērtspapīrošanām jāatbilst augstākiem pārredzamības standartiem nekā vērtspapīrošanām, kas nav VPS vērtspapīrošanas, jo tās gūst labumu no labvēlīga statūt kapitāla režīma, kas cita starpā pamatojas uz augstu pārredzamības pakāpi. Investoru pārskati ir galvenais investoru informācijas avots pēc darījuma noslēgšanas. Tādēļ ierosinātajā vērtspapīrošanas regulā būtu jāprecizē, ka augstāki standarti investoru pārskatiem ir obligāta VPS vērtspapīrošanām ⁽¹⁾.
- 5.5. Vērtspapīrošanas, kuru atmaksa ir atkarīga no nodrošinājuma realizācijas, nevajadzētu būt atbilstošām VPS ietvaros ⁽²⁾. Šādu vērtspapīrošanu sniegums ir ļoti atkarīga no pieņēmumiem par to, vai tirgus riski ir pienācīgi mazināti. Var materializēties riski, kas pārsniedz sagaidāmos stresa scenārijus, tādējādi atspēkojot šos pieņēmumus. Tikai vērtspapīrošanām, kuru atmaksa ir atkarīga vienīgi no debitora vēlmes un spējas izpildīt savas saistības, būtu jābūt atbilstošām VPS ietvaros.

6. VPS atestācija, paziņošana un uzticamības pārbaude

- 6.1. ECB atzinīgi novērtē ierosinātās vērtspapīrošanas regulas pieeju, kas prasa vērtspapīrošanas darījuma pusēm kopīgi veikt pašatestāciju par vērtspapīrošanas atbilstību VPS kritērijiem un investoriem veikt savu uzticamības pārbaudi attiecībā uz VPS atbilstību. Šis fundamentālais mehānisms paredz galveno atbildību par VPS ievērošanu vērtspapīrošanas darījuma pusēm, kuras ir vislabākajā stāvoklī, lai to uzņemtos. Tas arī ļauj izvairīties no automātiskas palaušanās uz trešo personu vai uzraudzības iestāžu sertifikāciju un tādējādi saglabā stimulu visām vērtspapīrošanas darījuma pusēm rīkoties piesardzīgi ⁽³⁾.
- 6.2. ECB atzīst iespējamus ieguvumus, ko pieredzējušas trešās personas var piedāvāt, izmantojot savu uzkrāto pieredzi, pārbaudot VPS noteikumu ievērošanu, jo īpaši attiecībā uz iniciatoriem, kuri iepriekš nav veikuši vērtspapīrošanu vai kuri to dara neregulāri. Tomēr trešajām personām nedrīkst ierosinātajā vērtspapīrošanas regulā ar tiesību akta palīdzību skaidri piešķirt lomu VPS atestācijas procesā, jo tas vājina vienu no VPS regulējuma galvenajiem pilāriem ⁽⁴⁾. Pirmkārt šāda regulēta trešo personu loma VPS atbilstības apliecināšanā varētu rosināt morālā kaitējumu investoriem. Investoriem varētu būt mazāk stimulu veikt VPS vērtspapīrošanu neatkarīgu uzticamības pārbaudi, jo tie varētu maldīgi uzskatīt šādu trešās personas sertifikāciju par uzraudzības iestādes apstiprinājumu. Turklāt tas palielinātu regulējuma sarežģītību un radītu slogu valsts līdzekļiem, ņemot vērā nepieciešamību atsevišķi uzraudzīt šādas trešās personas. Turklāt tas arī radītu sistēmisku risku, jo vienas vai vairāku trešo personu veiktu VPS sertifikāciju atzīšanu par spēkā neesošām, var radīt bažas par visām to veiktajām VPS atestācijām. Visbeidzot, šāda regulēta loma ir nevajadzīga, lai gūtu šādu trešo personu sniegtās iespējamās priekšrocības, jo tās varētu vienkārši noslēgt līgumu ar iniciatoriem un sponsoriem, lai sniegtu tiem konsultācijas par atbilstību VPS kritērijiem. Tā vietā ECB uzskata, ka juridiskā noteiktība vērtspapīrošanas darījuma pusēm būtu galvenokārt jāsniedz, padarot VPS kritērijus pietiekami skaidrus ⁽⁵⁾.
- 6.3. VPS paziņošanas procesam būtu jānodrošina lielāka skaidrība investoriem, prospekta kopsavilkumā vai līdzvērtīgā informācijas dokumentā nepārprotami norādot, vai ir izpildīti un kā ir izpildīti VPS kritēriji. Tas sniegtu atbalstu investoru neatkarīgi veiktam uzticamības pārbaudes procesam ⁽⁶⁾.

7. Uzraudzības iestāžu efektīva sadarbība

Dažādo uzraudzības iestāžu konsekventa ierosinātās vērtspapīrošanas regulas piemērošana un interpretācija, jo īpaši saistībā ar VPS vērtspapīrošanu, ir būtiska regulējuma integritātei, tā pieņemšanai no tirgus dalībnieku puses un tā vispārējai efektivitātei. Tādēļ ECB iesaka uzlabojumus 21. pantā paredzētajām kompetento iestāžu un EBI EVTI un EAAPĪ sadarbības procedūrām, lai tās varētu efektīvāk atrisināt domstarpības starp divām vai vairākām kompetentajām iestādēm, jo īpaši gadījumos, kuros viena vai vairākas no tām nolemj, ka vērtspapīrošanai vajadzētu zaudēt savu VPS statusu. Pārredzamības un konsekvences dēļ, EVTI vajadzētu uzturēt centralizētu reģistru par visiem trūkumu novēršanas pasākumiem, kas veikti saistībā ar vērtspapīrošanu, ko reglamentē saskaņā ar ierosināto vērtspapīrošanas regulu.

⁽¹⁾ Sk. 42. grozījumu, ar kuru iekļauj jaunu 10. panta 5. punktu.

⁽²⁾ Saskaņā ar 8. panta 9. punktu vērtspapīrošanas, kas zināmā mērā atkarīgas no nodrošinājuma pārdošanas, lai nodrošinātu atmaksu, piem., atlikušās vērtība auto lizinga ABS un daži ar komercsektora hipotekārajiem kredītiem nodrošināti vērtspapīri, iespējams varētu atbilst prasībām.

⁽³⁾ Sk. "Joint response from the Bank of England and the European Central Bank to the consultation document of the European Commission: An EU framework for simple, transparent and standardised securitisation", 2015. gada 27. marts.

⁽⁴⁾ Sk. Padomes kompromisa dokumenta (2015/0226 (COD), 14537/15) 14. panta 1.a punktu un 14.a pantu, kuri atļauj trešo personu atestāciju papildus vērtspapīrošanas darījuma pušu pašatestācijai.

⁽⁵⁾ Sk. ECB ieteikumu 5.1. punktā.

⁽⁶⁾ Sk. 56. grozījumu, ar kuru iekļauj jaunu 13. panta 9. punktu.

8. Sodu režīms

Savienības vērtspapīrošanas tirgus stabilam regulējumam nepieciešams ticams un atturošs režīms sodu piemērošanai par ierosinātās vērtspapīrošanas regulas pārkāpumiem. Tomēr ir vairāki ierosinātās vērtspapīrošanas regulas aspekti, kas tirgus dalībniekiem uzliek jaunus pienākumus un prasa turpmākus kompetento iestāžu, Eiropas uzraudzības iestāžu un tirgus dalībnieku precizējumus, norādes un interpretāciju. Ņemot vērā šīs neskaidrības, ir grūti līdzsvarot smagu administratīvu sodu un kriminālsodu piemērošanu uz striktas atbildības pamata ar vispārātzītu juridiskās noteiktības principu krimināllietās, vai ar vispārējo mērķi veicināt to, ka tirgus dalībnieki izmanto un piemēro ierosināto vērtspapīrošanas regulu. Šīs neskaidrības un sankcijas varētu faktiski atturēt tirgus dalībniekus no ierosinātā vērtspapīrošanas regulējuma izmantošanas. Tādēļ ECB stingri iesaka samazināt pieejamo administratīvo sodu veidus, ierobežojot naudu sodu apjomu, atceļot iespēju dalībvalstīm noteikt kriminālsodus par ierosinātās vērtspapīrošanas regulas 19. panta pārkāpumiem, un sodu piemērošanu tikai gadījumos, kuros konstatē nolaidību, t.sk. nolaidīgu bezdarbību, nevis uz striktas atbildības pamata. Tas novērstu bažas par pārāk neproporcionāliem sodiem. Ierosinātā 19. panta svīturošana tikai novērsīs jauna kriminālatbildības režīma izveidošanu tikai attiecībā uz ierosinātās vērtspapīrošanas regulas pārkāpumiem. Tomēr tas neskar spēkā esošos, vairāk vispārējos nacionālo krimināltiesību noteikumus, kuri jau attiecas uz vērtspapīrošanas darījumu pušu darbību. Tie var ietvert noteikumus, kas nosaka kriminālatbildību par krāpnieciskām, nevērtīgām vai citām negodīgām darbībām, ko veic finanšu iestādes, to darbinieki vai direktori, saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem, kurus, protams, turpina piemērot.

9. Trešo valstu VPS vērtspapīrošanas drošas uzraudzības nodrošināšana

VPS regulējumam jābūt sinonīmam uzticamai aktīvu izcelsmei un vērtspapīrošanas strukturēšanai. Tas, savukārt, ir atkarīgs no efektīvas uzraudzības, lai nodrošinātu, ka VPS standarti netiek atviegloti laimam ejot. Finanšu krīze apliecināja, ka uzraudzības sistēmas, kas balstās tikai uz vērtspapīrošanas darījuma pušu pašatestāciju, nepastāvot pastāvīgai un stingrai uzraudzībai, ir neaizsargātas pret ļaunprātīgu izmantošanu. Ierosinātā vērtspapīrošanas regula pašlaik pieļauj VPS vērtspapīrošanas pamatā esošo aktīvu izcelsmi ārpus Savienības, kā arī to, ka iniciators, sponsors un/vai SSPE atrodas ārpus Savienības. Tomēr pašlaik nav prasību, kas attiektos uz VPS vērtspapīrošanas uzraudzību trešās valstīs⁽¹⁾. ECB atbalsta STS vērtspapīrošanas regulējumu, kas ir atvērts pieņemt trešās valstīs emitētas VPS vērtspapīrošanas ar nosacījumu, ka šādu pieņemšanu papildina prasība, ka uz trešās valsts iniciatoru, sponsoru un SSPE, kuri piedalās šādā vērtspapīrošanā, attiecas drošs uzraudzības regulējums saistībā ar to VPS vērtspapīrošanas darbībām, ko Eiropas Komisija ir atzinusi par līdzvērtīgu Savienības regulējumam⁽²⁾.

II DAĻA. IEROSINĀTAIS KPR GROZĪJUMS

10. VPS vērtspapīrošanu kapitāla režīms

10.1. ECB stingri atbalsta VPS kritēriju iekļaušanu banku statūtkapitāla regulējumā ar ierosinātā KPR grozījuma palīdzību, kā uzlabojumu Bāzeles vērtspapīrošanas regulējuma 2014. gada decembra grozījumos. VPS kritēriji ierobežo divus galvenās VPS vērtspapīrošanas riska avotus: strukturālo risku un aktīvu kredītrisku. Tāpēc zemāks VPS vērtspapīrošanu riska profils prasa salīdzinoši mazākas kapitāla prasības.

10.2. Kapitāla prasību kalibrēšana un VPS vērtspapīrošanu kapitāla prasību aprēķinu metožu hierarhija ir būtiskas jaunā regulējuma efektivitātei, panākot pareizo līdzsvaru starp Savienības vērtspapīrošanu tirgus atdzīvināšanu un vērtspapīrošanu regulējuma piesardzības saglabāšanu. ECB uzskata, ka kalibrēšana, kas samazina kapitāla prasības VPS vērtspapīrošanai 260., 262. un 264. pantā, ir piemērota, ņemot vērā to zemāko riska profilu.

10.3. Attiecībā uz metožu hierarhiju ECB uzskata, ka izmaiņas, kas ietvertas 254. panta 3. punktā ir pozitīvs pirmais solis ceļā uz vienlīdzīgāku attieksmi dažādās Savienības jurisdikcijās emitētu VPS vērtspapīrošanu regulējumā. Pašreizējā redakcijā, tas faktiski ļauj kredītiestādēm, ierobežot kapitāla prasības saskaņā ar Vērtspapīrošanu uz ārējiem reitingiem balstīto pieeju (SEC-ERBA) līmeni, ko piemēro saskaņā ar Vērtspapīrošanu standartizēto pieeju (SEC-SA, ievērojot noteiktus nosacījumus⁽³⁾). Priekšlikums nozīmē, ka ir līdzvērtīgāki konkurences apstākļi

⁽¹⁾ Sk. arī ierosinātās vērtspapīrošanas regulas paskaidrojuma rakstu "Trešo valstu dimensija".

⁽²⁾ Sk. 30. un 75. grozījumu, ar kuriem iekļauj 6. panta 2. punktu un 22.a pantu.

⁽³⁾ Ierosinātais 254. pants ļauj bankām izmantot, ievērojot ex-post uzraudzības iestāžu apstiprinājumu, SEC-SA nevis SEC-ERBA, ja SEC-ERBA piemērošana rada pārlieku augstas kapitāla prasības, kas nav samērojamas ar pamatā esošo aktīvu kredītrisku.

attiecībā uz vērtspapīrošanām, kuras emitētas Savienības jurisdikcijās, kas pakļautas valsts kredītreitinga ierobežojumiem un citām ierobežojošām vērtēšanas metodikām, kuru rezultātā kapitāla prasības saskaņā SEC-ERBA ir ievērojami augstākas nekā saskaņā SEC-SA, neskatoties uz to, ka, izmantojot SEC-SA kapitāla prasībām parasti būtu jābūt augstākām. Tomēr priekšlikums ievieš arbitražas iespējas, ja bankas selektīvi piemēro SEC-SA ierobežojumu dažām, bet ne visām atbilstošajām vērtspapīrošanām. Tajā pašā laikā vienlīdzīga attieksme nebūs efektīva, ja ierobežojums ir atļauts dažās jurisdikcijās, bet aizliegts citās saskaņā ar nacionālo uzraudzības iestāžu ieskatiem par apstiprinājuma sniegšanu vai nesniegšanu.

- 10.4. ECB iesaka neļaut izmantot SEC-ERBA ⁽¹⁾ tikai VPS vērtspapīrošanām. Tas nodrošinās vienādu attieksmi attiecībā uz visām Savienības VPS vērtspapīrošanām un starp Savienības VPS vērtspapīrošanām un ārpus Savienības vērtspapīrošanām, kas emitētas jurisdikcijās, kurās nav atļauta ārējo reitingu izmantošana un līdz ar to SEC-ERBA piemērošana. Tajā pašā laikā tiek saglabāts VPS vērtspapīrošanu prudenciālais raksturs, jo VPS vērtspapīrošanām ir zemāks strukturālais un aktīvu kvalitātes risks, un tādēļ ir attaisnojama uz formulu balstīta SEC-SA piemērošana SEC-ERBA vietā. Turklāt VPS hierarhijas vienkāršošana novērsīs arbitražas iespēju ⁽²⁾. Tomēr kompetentajām iestādēm jāpatur iespēja noteikt kapitāla prasības, kas ir augstākas par tām, kuras izriet no SEC-SA piemērošanas VPS vērtspapīrošanām (kā vērtspapīrošanām, kas nav VPS), ja tas ir pamatoti katrā atsevišķā gadījumā, piem., sakarā ar atlikušo strukturālo sarežģītību vai citiem attiecīgajiem riska izraisītājiem, kas nav pietiekami ņemti vērā standartizētās pieejas gadījumos ⁽³⁾. Svarīgi, ka ECB ieteikums neatļaut SEC-ERBA piemērošanu tomēr ir atkarīgs no aktīvu kvalitātes un pašatestācijas augstu standartu nodrošināšanas ⁽⁴⁾.

11. Kvalificētu sintētisko vērtspapīrošanu kapitāla režīms

- 11.1. Ierosinātais KPR grozījums ievieš diferencētu kapitāla režīmu sintētisko vērtspapīrošanu augstākās prioritātes laidieniem, kas atbilst noteiktiem kritērijiem ⁽⁵⁾. Sintētiskās vērtspapīrošanas var atbalstīt vispārējos ierosināto regulu mērķus, t.sk. nodrošinot finansējumu reālajai ekonomikai. Tomēr no uzraudzības viedokļa argumenti, kas ļautu samazināt kapitāla prasības dažām sintētiskajām vērtspapīrošanām nav tik spēcīgi kā attiecībā uz tradicionālajām VPS vērtspapīrošanām. Proti pašlaik ir pieejami ierobežoti dati par sintētisko vērtspapīrošanu apjomu un izpildi to privāta rakstura dēļ. Tādēļ ECB atzīst par pareizu Komisija piesardzīgo pieeju, saskaņā ar kuru preferenciālais režīms ir stingri ierobežots attiecībā uz sintētisko vērtspapīrošanas struktūru apakškopu.

- 11.2. Turklāt kvalificēto sintētisko struktūru regulējuma piesardzība būtu vēl vairāk jāstiprina, izstrādājot kritērijus, kas ir īpaši pielāgoti sintētiskajām vērtspapīrošanām. Ierosinātā tradicionālo VPS vērtspapīrošanu prasību piemērošana sintētiskajām vērtspapīrošanām saskaņā ar ierosinātā KPR grozījuma 270. panta a) punktu nav piemērojama šajā sakarā, ņemot vērā ievērojami atšķirīgās tradicionālo un sintētisko vērtspapīrošanu strukturālās iezīmes. Tajā pašā laikā, sintētisko vērtspapīrošanu darījumiem specifisku kritēriju ieviešanai nevajadzētu paplašināt 270. pantā ierosināto šauru piemērošanas jomu ⁽⁶⁾.

12. NRP novērtējuma pastiprināšana

ECB uzskata, ka ierosinātais KPR grozījums būtu jāizmanto kā iespēja precizēt un pastiprināt pašreizējos KPR noteikumus attiecībā uz nozīmīgu riska pārvešanu un netiešu atbalstu. Pirmkārt NRP atzīšanas nosacījumi ⁽⁷⁾ 244. un 245. pantā jāsaista ar nosacījumiem par netiešu atbalstu 250. pantā, jo tie attiecas uz vienu jautājumu.

⁽¹⁾ Sk. 103. grozījumu, ar kuru iekļauj jaunu 254.a pantu.

⁽²⁾ Ierosinātā KPR grozījuma un Komisijas kompromisa dokumenta (2015/0225 (COD), 14536/15) 254. pants atļauj bankām, ja to neierobežo uzraudzības iestādes, selektīvi izmantot SEC-SA, t. i., bankas var izvēlēties ierobežot riska svērumus, kas izriet no SEC-ERBA piemērošanas, tikai tiem riskiem, kuru gadījumā SEC-SA piemērošana ir izdevīgāka nekā SEC-ERBA piemērošana. Hierarhijas arbitražā nebūtu atļauta ECB priekšlikumā, jo SEC-SA būtu jāizmanto visos gadījumos, un uzraudzības iestāžu iejaukšanās var tikai palielināt piemērotās kapitāla prasības.

⁽³⁾ Sk. 105. grozījumu, ar kuru iekļauj jaunu 258.a pantu.

⁽⁴⁾ Sk. 5.2. punktu par aktīvu kvalitāti un 6.2. punktu par atestācijas procedūru.

⁽⁵⁾ Sk. 270. pantu.

⁽⁶⁾ 2015. gada 18. decembra "EBA Report on Synthetic Securitisation" cita starpā iesaka ieviest sintētiskajām vērtspapīrošanām specifiskus kritērijus un paplašināt 270. panta piemērošanas jomu, lai ļautu privātiem investoriem rīkoties kā atbilstošiem kredītnodrošinājuma sniedzējiem.

⁽⁷⁾ Sk. 93. un 96. grozījumu par 244. panta 4. punkta f) apakšpunktu un 245. panta 4. punkta e) apakšpunktu.

Turklāt kvantitatīvie nozīmīga riska pārvešanas testi, kas paredzēti 244. panta 2. punktā un 245. panta 2. punktā būtu jāpārskata EBI ⁽¹⁾, jo tie ir nepietiekami un atsevišķos gadījumos pakļauti regulatīvajai arbitražai.

Gadījumos, kuros ECB iesaka grozīt ierosinātās regulas, konkrēti redakcionālie priekšlikumi ir izklāstīti atsevišķā tehniskā darba dokumentā, kuram pievienots attiecīgs paskaidrojuma teksts. Tehniskais darba dokuments ir pieejams angļu valodā ECB interneta vietnē.

Frankfurtē pie Mainas, 2016. gada 11. martā

ECB prezidents

Mario DRAGHI

⁽¹⁾ Sk. 94. un 97. grozījumu par 244. panta 6. punktu un 245. panta 6. punktu.